

Kris Tavernier

Jozef en Jezus

Genesis 37-50

De geschiedenis van Jozef kan in veel opzichten naast het leven van Jezus gelegd worden. Er zijn veel treffende en duidelijke overeenkomsten te vinden. In Jozef mogen we een heel mooi type vinden van de Heer Jezus Christus. Ongetwijfeld is dat de reden waarom de beschrijving van zijn leven zoveel plaats inneemt in het boek Genesis. In dit artikel bekijken we de hoofdlijnen van het leven van Jozef en tegelijk krijgen we meer zicht op de Heer Jezus.

Jozef als beeld van Jezus

Het is opmerkelijk dat het deel in het boek Genesis dat wordt aangekondigd als de geschiedenis van Jakob, haast volledig wordt gevuld door het leven van Jozef. Hij neemt daarin de prominente plaats in, het draait allemaal om hem. Hij heeft de hoofdrol, terwijl alle anderen slechts een bijrol hebben. Zo is de Heer Jezus Christus ook het Centrum van al Gods gedachten, het gaat allemaal om Hem. Hij is de Hoofdfiguur. Hij neemt altijd en in alles de eerste en de hoogste plaats in.

Het leven van Jozef valt uiteen in twee grote delen: zijn verwerping en vernedering enerzijds (Gen. 37-40), en zijn verhoging anderzijds (Gen. 41-50). Die twee aspecten zijn ook aanwezig bij de Heer Jezus Christus: in vernedering bij Zijn eerste komst, en in heerlijkheid bij Zijn tweede komst. Daarbij moeten we opmerken dat de meeste aandacht uitgaat naar Jozef in zijn verhoging. Zo mag onze aandacht ook gericht zijn op Wie de Heer Jezus nu is en Wie Hij zal zijn, alsook op de positie die Hij nu bekleedt in de hemel.

De verwerping van Jozef (Gen. 37)

De geschiedenis van Jozef begint met een schildering van zijn relatie met vader Jakob. Jozef is de zoon van zijn liefde (vs. 3-4). Hij treedt op als getuige van de waarheid en als de vertrouweling van zijn vader (vs. 2). Tegenover de liefde van zijn vader staat de haat en de jaloersheid van zijn broers. Jakob stuurt Jozef naar zijn broers, en Jozef is onmiddellijk bereid om te gaan (vs. 13-14). De broers hebben er lang op gewacht, maar nu hebben ze de mogelijkheid zich van hem te ontdoen. Eerst werpen ze hem in een put, daarna wordt hij verkocht voor de prijs van een slaaf. Zo laten ze hem van het toneel verdwijnen door de handen van heidenen. Wat hen betreft is hij dood.

De gevolgen van de verwerping (Gen. 38)

Dit hoofdstuk vormt een soort intermezzo over Juda, waarbij er over Jozef niets gezegd wordt. Toch staat dit hoofdstuk op zijn plek in de geschiedenis van Jozef, zeker in typologische zin. De sleutel daarvoor ligt in de namen van de twee zonen van Juda. De eerste van de tweeling, Zerach, steekt zijn hand uit, waarop hem een scharlaken draad omgebonden wordt. Het is echter zijn broer Peres, die daarop als eerste geboren wordt. De naam Zerach betekent 'opgaan (van de zon)', de naam Peres betekent 'breuk'. De Heer Jezus kwam tot Zijn volk en daarbij werd Hij door Zacharia aangekondigd als de 'Opgang uit de hoogte' (Luk. 1:78-79)¹. Hij werd echter verworpen, waardoor er een breuk ontstaan is. Die breuk duurt inmiddels ongeveer tweeduizend jaar, zoals er twintig jaar zit tussen de verwerping van Jozef en de openbaring aan zijn broers als de onderkoning van Egypte. Zo zal ook de Heer Jezus opnieuw verschijnen aan Zijn volk, dan niet als de Verworpenen, maar als de Messias, de Koning.

De voornaamheid van Jozef (Gen. 39)

In dit hoofdstuk lijkt alles erop gericht om de voornaamheid van Jozef aan te tonen. Jozef brengt niets dan zegen in het huis van Potifar. Wanneer de vrouw van Potifar hem in verleiding brengt, blijkt Jozef die glansrijk te doorstaan. Jozef is een van de weinige mensen in de Bijbel waarvan geen enkele zonde vermeld staat, waarin hij een beeld is van de zondeloze Jezus. Er is niets aan te merken op zijn doen en er

¹ Vgl. Jes. 60:1-2; Mal. 4:2

valt niets aan te merken op zijn persoon, zeker in dit hoofdstuk niet. De enige weg die de vrouw van Potifar vindt om zich van hem te ontdoen is een leugen.

De diepste ellende (Gen. 40)

Nu vinden we Jozef terug in de diepste ellende, in de gevangenis. Zo'n moment was er voor onze Heer Jezus aan het kruis. Ook nu is de vergelijking sprekend. Samen met Jozef wordt er nog aandacht gegeven aan twee andere gevangenen. De ene zal uiteindelijk verloren gaan, de ander zal behouden worden. Hierin zien we duidelijk de twee misdadigers, die samen met de Heer Jezus gekruisigd werden. Maar terwijl Jozef het heil slechts kan voorzeggen, is de Heer Jezus Zelf de Schenker van het heil.

De verborgen verhoging (Gen. 41)

De broers van Jozef beschouwden hem als dood². Maar buiten hun gezichtsveld werd Jozef verhoogd tot onderkoning over Egypte. Er is niemand die met Jozef te vergelijken valt (vs. 39). Hij krijgt het oppergezag over heel Egypte (vs. 40-41). Israël ziet deze positie van de Heer Jezus Christus niet, maar wij zien Jezus 'met eer en heerlijkheid gekroond' (Hebr. 2:8-9).

De twee tijden, de zeven vette en de zeven magere jaren, stellen respectievelijk de genadetijd en de tijd van de Grote Verdrukking voor. Deze laatste uitdrukking is in de eerste plaats een tijdsaanwijzing. In de genadetijd trouwt Jozef met de heidense Asnath en krijgt hij twee kinderen, Manasse en Efraïm. Hierin mogen wij wellicht een beeld zien van de gemeente, bestaande uit Joden en heidenen. En in de Grote Verdrukking komen de broers weer in aanraking met Jozef.

De broers beproefd en tot inkeer gebracht (Gen. 42-44)

Na lange tijd, twintig jaar nadat zijn broers Jozef verkocht hadden, kruisen hun wegen opnieuw. Jozef maakt zich niet meteen aan hen bekend, terwijl hij achter de schermen toch voor hen zorgt. Hij stelt alles in het werk om hen te beproeven (Gen. 42:15), en de echtheid van hun hart naar boven te brengen (Gen. 42:11, 16, 19). Voorheen lezen we nergens van de broers dat ze de naam van God uitspreken.

² vgl. Gen. 42:13, 21-22

Maar in deze tijd van beproeving zijn hun gedachten op God gericht (Gen. 42:28; 44:16). Ook denken ze nu terug aan het lijden dat ze Jozef hebben aangedaan (Gen. 42:21-22). Zo zal het de verborgen hand van de Heer Jezus zijn, die Zijn volk in de benauwdheid zal brengen om het daardoor te louteren, tot inkeer te brengen, terug naar God.

De redder maakt zich bekend (Gen. 45)

Dan komt het ontroerende moment waarop Jozef zich bekend maakt aan zijn broers. Dan zien zij hem die zij zo gehaat hebben, en die zij zoveel leed hebben aangedaan. Wat zal het zijn als Israël zal zien op Hem Die zij doorstoken hebben³. Maar in Zijn ogen zullen zij geen haat en oordeel vinden, maar liefde en redding uit hun benauwdheid. Nu we zover zijn in de geschiedenis van Jozef, wordt de achtergrond van het gebeuren aangewezen. Dan blijkt er een groot heilsplan achter zijn leven schuil te gaan (vs. 5-8).

Onder de zegen van Jozef (Gen. 46-50)

Uiteindelijk wordt de familie van Jozef onder zijn zegenrijke regering gebracht. Heel Egypte geniet van de regering van Jozef, maar de grootste zegen daarvan valt ten deel aan zijn eigen familie. Zij mogen wonen in het land Gosen, het beste deel van het land (Gen. 47:6). Zo zal de Heer Jezus regeren over heel de aarde en zal Israël daarvan het middelpunt zijn.

³ Zach. 12:10; Joh. 19:37; Openb. 1:7